

Bruxelles, 14 noiembrie 2023
(OR. en)

15417/23

COPS 547
POLMIL 303
EUMC 477
TRANS 505
UD 259

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	14 noiembrie 2023
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	JOIN(2023) 37 final
Subiect:	RAPORT COMUN CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind punerea în aplicare a Planului de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0 în perioada noiembrie 2022-octombrie 2023

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul JOIN(2023) 37 final.

Anexă: JOIN(2023) 37 final

COMISIA
EUROPEANĂ

ÎNALTUL REPREZENTANT AL
UNIUNII PENTRU AFACERI
EXTERNE ȘI POLITICA
DE SECURITATE

Bruxelles, 13.11.2023
JOIN(2023) 37 final

RAPORT COMUN CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind punerea în aplicare a Planului de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0 în
perioada noiembrie 2022-octombrie 2023**

RAPORT COMUN CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

privind punerea în aplicare a Planului de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0 în perioada noiembrie 2022-octombrie 2023

I – INTRODUCERE

1. Busola strategică pentru securitate și apărare¹ din martie 2022 a confirmat că îmbunătățirea substanțială a mobilității militare este esențială pentru sectorul european al securității și apărării, în special în contextul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Aceasta permite forțelor statelor membre ale UE să reacționeze rapid și la scara necesară la crizele care survin la frontierele externe ale UE și dincolo de acestea, inclusiv prin circulația rapidă și fără probleme a materialelor militare. În conformitate cu Busola strategică, Planul de acțiune al UE vizând mobilitatea militară 2.0² oferă un cadru cuprinzător pentru dezvoltarea unei rețele de mobilitate militară bine conectate, cu timpi de reacție mai scurți și cu o infrastructură și capacități de transport capabile, securizate, durabile și reziliente.
2. Acest prim raport intermediar referitor la Planul de acțiune al UE vizând mobilitatea militară 2.0 reflectă activitatea în curs a diferitelor instituții, organe și agenții ale Uniunii pentru punerea în aplicare a acțiunilor identificate în principalele domenii prioritare ale planului de acțiune. De asemenea, acolo unde este necesar, acesta cuprinde progresele înregistrate în diferite domenii de la ultimul raport intermediar referitor la Planul de acțiune vizând mobilitatea militară din 2018, care a fost prezentat în septembrie 2021³.
3. Planul de acțiune prevede o abordare strategică care vizează implicarea efectivă a unei game largi de părți interesate, inclusiv în statele membre. Astfel, facilitează coerența și legăturile dintre activitățile statelor membre – inclusiv prin intermediul diferitelor proiecte PESCO relevante, în special în ceea ce privește mobilitatea militară și centrele logistice⁴ – și direcțiile de lucru la nivelul UE pentru întreaga gamă de subiecte. Astfel cum se prevede în planul de acțiune, primul „eveniment anual” privind mobilitatea militară a avut loc în iunie 2023, sub auspiciile președinției suedeze a Consiliului, reunind experți din instituțiile UE, proiecte PESCO relevante și parteneri precum NATO.

II – CORIDOARE MULTIMODALE ȘI CENTRE LOGISTICE

A. Finanțarea infrastructurii de transport cu dublă utilizare

4. Cadrul financiar multianual 2021-2027 prevede un buget de 1,69 miliarde EUR pentru cofinanțarea infrastructurii de transport cu dublă utilizare prin intermediul Mecanismului pentru interconectarea Europei. În septembrie 2021, Comisia a lansat prima cerere de propuneri de proiecte. Inițial, era planificată lansarea de către Comisie a unor cereri anuale de propuneri de proiecte cu bugete orientative de 330 de milioane EUR⁵.
5. În urma agresiunii neprovocate a Rusiei împotriva Ucrainei, Comisia și-a consolidat în mod semnificativ sprijinul pentru infrastructura de transport cu dublă utilizare pentru mobilitatea militară, accelerând evaluarea propunerilor și concentrând la începutul perioadei bugetul disponibil.

¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7371-2022-INIT/ro/pdf>.

² [Planul de acțiune privind mobilitatea militară 2.0.pdf \(europa.eu\)](#).

³ Raport comun către Parlamentul European și Consiliu privind punerea în aplicare a Planului de acțiune vizând mobilitatea militară în perioada octombrie 2020-septembrie 2021 [JOIN(2021) 26 final].

⁴ Rețeaua de centre logistice în Europa și de sprijin pentru operații.

6. În mai 2022, Comisia a alocat o cofinanțare din partea UE în valoare totală de 339 de milioane EUR pentru 22 de proiecte în 15 state membre pentru toate modurile de transport⁶.
7. Comisia a avansat cu cea de a doua cerere de propuneri, a cărei lansare a avut loc în mai 2022, din nou cu un buget orientativ de 330 de milioane EUR. Statele membre au răspuns la cererea de propuneri cu un interes și mai mare și au solicitat o cofinanțare din partea UE în valoare totală de 1,39 miliarde EUR, sumă care era patru ori mai mare decât bugetul alocat. Având în vedere calitatea ridicată a proiectelor și necesitatea de a se răspunde urgent în noul context geopolitic, în noiembrie 2022, Comisia a selectat 35 de proiecte în valoare totală de 616 milioane EUR sub formă de cofinanțare din partea UE⁷.
8. Prin urmare, există în total 57 de proiecte în curs în 18 state membre, cu o cofinanțare din partea UE în valoare de 944 de milioane EUR. 35 % din această sumă este alocată transportului feroviar, 28 %, transportului rutier, 21 %, aeroporturilor și 16 %, proiectelor de infrastructură maritimă. Printre cele mai frecvente tipuri de proiecte cofinanțate se numără proiectele care vizează îmbunătățirea capacității feroviare (în principal pentru a asigura circulația trenurilor cu o lungime de 740 m); autostrăzile (în special viaducte și poduri rutiere) și îmbunătățirea capacității aeroporturilor; creșterea capacităților de manipulare multimodală, precum și îmbunătățirea capacității portuare și a conectivității.
9. O a treia și ultimă cerere de propuneri a fost lansată în mai 2023, termenul de depunere a proiectelor fiind septembrie 2023, cu scopul de a utiliza bugetul rămas de aproximativ 790 de milioane EUR. Până în prezent, cea de a treia cerere de propuneri a suscitat cel mai mare interes din partea statelor membre: 22 de state membre au prezentat 112 proiecte, solicitând cofinanțare din partea UE în valoare totală de 3,7 miliarde EUR, atingând astfel o rată de suprasubscriere de 4,7. Comisia urmează să publice decizia de atribuire pentru cea de a treia cerere de propuneri la începutul anului 2024. Odată cu executarea celei de a treia cereri de propuneri, este foarte probabil ca bugetul total disponibil pentru infrastructura de transport cu dublă utilizare pentru mobilitatea militară în cadrul acestui CFM să fie epuizat.
10. În cele din urmă, în Declarația Consiliului European informal de la Granada din octombrie 2023, liderii UE și-au reconfirmat accentul pus pe mobilitatea militară⁸.
11. La 15 iunie 2023, Consiliul de administrație al Băncii Europene de Investiții a aprobat „Inițiativa strategică pentru securitatea europeană PLUS”. Inițiativa pune la dispoziție mai multe fonduri pentru investiții în securitate și apărare – până la 8 miliarde EUR în actuala perioadă a perspectivelor financiare multianuale 2021-2027, cu un domeniu de aplicare mai larg, incluzând în special mobilitatea militară și infrastructura critică ca domenii suplimentare. Banca Europeană de Investiții recunoaște mediul geopolitic schimbat, care a dus la intensificarea nevoilor de finanțare în diverse domenii legate de securitatea europeană și de sectorul apărării, inclusiv lanțurile sale de aprovizionare. Având în vedere natura acestor active și investiții, următorul pas va fi de a identifica proiectele potențiale. Discuțiile cu Comisia Europeană cu privire la modul în care ar putea fi sprijinit acest domeniu sunt deja în curs.

⁶ Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 24.5.2022 privind selectarea proiectelor de mobilitate militară în urma cererii de propuneri din 2021 pentru acordarea de granturi în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei – Sectorul transporturilor în temeiul Deciziei de punere în aplicare C(2021) 5763, [C(2022) 3261 final].

⁷ Decizia de punere în aplicare a Comisiei din 11.4.2023 privind selectarea proiectelor de mobilitate militară în urma cererii de propuneri din 2022 pentru acordarea de granturi în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei – Sectorul transporturilor în temeiul Deciziei de punere în aplicare C(2021) 5763, [C(2023) 2298 final].

⁸ Declarația de la Granada, Consiliul European, 6 octombrie 2023,

<https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/10/06/granada-declaration/>.

B. Revizuirea rețelelor transeuropene de transport

12. Comisia și-a prezentat propunerea de revizuire a Regulamentului privind rețeaua transeuropeană de transport la 14 decembrie 2021⁹. Aceasta conține două aspecte-cheie care ar facilita mobilitatea militară în interiorul și în afara UE: în primul rând, sunt consolidate mai multe cerințe privind infrastructura de transport, în special pentru transportul feroviar și, în al doilea rând, hărțile actualizate în anumite cazuri reflectă, de asemenea, nevoile militare. La 27 iulie 2022, Comisia a prezentat o propunere modificată care reflectă situația geopolitică schimbată¹⁰.
13. Procesul de revizuire a rețelelor transeuropene de transport face obiectul procedurii legislative ordinare, ceea ce înseamnă că Parlamentul și Consiliul trebuie să convină asupra textului final al regulamentului pe baza propunerii Comisiei. Consiliul a convenit asupra abordării generale la 5 decembrie 2022¹¹. Între timp, la 13 aprilie 2023, Parlamentul European și-a adoptat raportul și mandatul de negociere¹². Acesta conține o propunere pentru un nou articol 47a privind mobilitatea militară. În special, articolul ar impune statelor membre să ia în considerare nevoile de mobilitate militară atunci când construiesc sau modernizează infrastructura rețelei transeuropene de transport¹³. În plus, noul articol ar obliga Comisia să efectueze un studiu privind posibilitățile de circulație a activelor militare la scară largă într-un termen scurt¹⁴.
14. Până în prezent, au avut loc patru triloguri politice la care au participat Consiliul, Parlamentul European și Comisia, preconizându-se că negocierile ar putea fi finalizate de președinția spaniolă a Consiliului până la sfârșitul anului 2023, iar regulamentul ar putea intra în vigoare în primăvara anului 2024.

C. Cerințe militare

15. În vederea alinierii suplimentare a standardelor aferente rețelei transeuropene de transport și rețelei de transport militar a UE, la 23 octombrie 2023, Consiliul a adoptat cerințele militare revizuite, inclusiv anexa II „Coridoare de transport multimodal”. Procesul de revizuire a inclus, de asemenea, consultări cu NATO. Domeniul de aplicare extins al cerințelor militare cuprinde centrele logistice, infrastructura lanțului de aprovizionare cu combustibil, lecțiile identificate cu privire la războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și criteriile militare pentru evaluarea propunerilor de proiecte de infrastructură cu dublă utilizare.
16. Noua anexă privind infrastructura lanțului de aprovizionare cu combustibil¹⁵ prezintă specificațiile tehnice pentru sistemele, instalațiile și echipamentele de alimentare cu combustibil pentru a se asigura că acestea sunt capabile să sprijine în mod eficient mișcările militare la scară

⁹ Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport, COM(2021) 812 final.

¹⁰ Propunere modificată de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind orientările Uniunii pentru dezvoltarea rețelei transeuropene de transport, de modificare a Regulamentului (UE) 2021/1153 și a Regulamentului (UE) nr. 913/2010 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 1315/2013, COM(2022) 384 final.

¹¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15058-2022-INIT/ro/pdf>.

¹² https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0147_RO.html#_section1.

¹³ „1. Atunci când construiesc sau modernizează infrastructura pe rețeaua transeuropeană de transport, statele membre evaluează dacă este necesar, relevant și fezabil să se depășească cerințele stabilite în capitolul III, în scopul adaptării greutății, dimensiunii sau amplitudinii transportului militar al trupelor și materialelor.”

¹⁴ „2. Până la ... [un an de la intrarea în vigoare a prezentului regulament], Comisia efectuează un studiu pentru a identifica posibilitățile de circulație la scară largă survenite într-un termen scurt în întreaga Uniune, inclusiv pe rutele strategice, în vederea îmbunătățirii dublei utilizări a infrastructurii rețelei transeuropene de transport. Studiul furnizează elemente pentru planificarea pe termen lung a infrastructurii în scopuri de dublă utilizare. În cursul acestui studiu, Comisia consultă statele membre.”

¹⁵ A se vedea „Military Requirements for Military Mobility within and beyond the EU” (Cerințele militare pentru mobilitatea militară în interiorul și în afara UE), documentul ST 10440/23, anexa XI, aprobat de Consiliul UE la 23 octombrie 2023 (de confirmat).

largă, menținând în același timp interoperabilitatea cu partenerii strategici, cum ar fi NATO. Aceasta conține aceleași cerințe ca și standardele utilizate de NATO, care au fost partajate cu Statul-Major al Uniunii Europene (EUMS)¹⁶. Datorită faptului că a devenit parte a cerințelor militare, această anexă deschide posibilitatea unei eventuale cofinanțări viitoare a proiectelor de infrastructură a lanțului de aprovizionare cu combustibil cu dublă utilizare în cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei, pentru a stimula statele membre să investească în infrastructura lanțului lor de aprovizionare cu combustibil.

D. Planificare pe termen lung a infrastructurii în ceea ce privește mișcările la scară largă survenite într-un termen scurt ale forțelor militare

17. Serviciile Comisiei, împreună cu Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), inclusiv EUMS, au furnizat statelor membre o notă explicativă privind metodologia de abordare și calendarul unui studiu pentru a identifica posibilitățile de mișcare la scară largă într-un termen scurt pentru a îmbunătăți reziliența combustibililor, planificarea infrastructurii pe termen lung și utilizarea optimă a acestei infrastructuri. Lucrările la acest studiu au început și ar trebui finalizate până în primăvara anului 2024. Prima etapă, care a fost lansată în luna iulie a acestui an și se află în desfășurare în strânsă cooperare cu statele membre, va identifica principalele coridoare pentru mișcări la scară largă survenite într-un termen scurt ale personalului și materialelor militare în cazul unui conflict sau pentru exerciții militare. Cea de a doua etapă va consta în identificarea lacunelor în materie de infrastructură pe coridoarele principale definite ca prioritate pentru mișcările militare. În cea de a treia etapă, vor trebui identificate acțiuni de reducere a lacunelor și pentru a se asigura o circulație fără probleme a personalului și a materialelor militare. Cu scopul general de a acorda o prioritate mai mare investițiilor necesare care promovează mișcările militare la scară largă, survenite într-un termen scurt, studiul sprijină obiectivul de a construi o rețea bine structurată, care să includă capacitatea de a transporta și de a stoca mărfurile periculoase și de a dispune de combustibil în cantități adecvate.
18. Această activitate va spori sinergiile dintre politica TEN-T și mobilitatea militară a UE, utilizând în același timp resursele limitate în modul cel mai eficient. Acțiunile identificate pentru reducerea lacunelor și pentru consolidarea mobilității militare vor servi drept contribuție importantă la viitoarea cofinanțare în cadrul MIE, precum și la prioritățile naționale de investiții ale statelor membre. Analiza va servi, de asemenea, drept bază pentru identificarea de către Banca Europeană de Investiții, în strânsă cooperare cu Comisia, a proiectelor cu dublă utilizare cu o valoare adăugată ridicată pentru apărare.
19. De asemenea, analiza va permite statelor membre să își coordoneze mai bine planificarea cu alte state membre pentru a asigura aceeași calitate a infrastructurii pe întregul coridor, care se întinde pe teritoriul mai multor state membre. Aceasta va conduce, de asemenea, la o mai bună coordonare între ministerele apărării și ministerele infrastructurii din statele membre. În plus, analiza va contribui la o cooperare și o sincronizare mai strânse între statele membre atunci când investesc în infrastructură, promovând astfel o mai bună conectivitate în gestionarea mișcărilor militare la scară largă la nivel european.

E. Accesul la spațiul aerian și la serviciile de navigație aeriană (SES și SESAR)

20. Agenția Europeană de Apărare (AEA) și serviciile relevante ale Comisiei și-au continuat cooperarea în ceea ce privește asigurarea accesului la spațiul aerian și la serviciile de navigație aeriană pentru aviația civilă și militară în contextul Cerului unic european (SES) și al proiectului de modernizare privind managementul traficului aerian (SESAR). Orice lipsă de interoperabilitate

¹⁶ Documentul „NATO Technical Criteria and Standards for Pol Facilities” (Criteriile tehnice și standardele NATO pentru instalațiile POL) „AC/4-N(2017)0002 (INV)”, din 19 ianuarie 2017, modificat la 9 iunie 2023.

între sistemele militare și civile ar putea crea riscuri pentru armată în ceea ce privește accesul la spațiul aerian și utilizarea serviciilor de navigație. În unele cazuri, aceasta ar putea reprezenta, de asemenea, o provocare, în special atunci când armata furnizează servicii utilizatorilor civili. Includerea aviației și a managementului traficului aerian în inițiativa privind mobilitatea militară, astfel cum se reflectă în cea mai recentă actualizare a cerințelor militare¹⁷, reprezintă o recunoaștere a importanței acestora pentru eliminarea lacunelor în materie de interoperabilitate. Sub rezerva unei viitoare actualizări a Regulamentului de punere în aplicare privind cerințele în materie de dublă utilizare¹⁸, acest lucru ar permite pe viitor comunității aeronautice militare să participe la cererile de propuneri privind mobilitatea militară din cadrul Mecanismului pentru interconectarea Europei. În plus, importanța tot mai mare a echipamentelor cu dublă utilizare va trebui să țină seama de rolul Agenției Uniunii Europene pentru Siguranța Aviației (AESA) în calitate de autoritate civilă de certificare.

III – MĂSURI DE SPRIJIN ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

A. Autorizațiile pentru mișcările transfrontaliere

21. Programul de categoria A al AEA privind „Optimizarea procedurilor de autorizare a mișcărilor transfrontaliere în Europa” armonizează și simplifică procedurile și dezvoltă soluții în teritoriile, spațiile aeriene și apele interioare ale statelor membre contribuitoare. La 12 septembrie 2023, Danemarca a devenit cel mai recent semnatar al celor două acorduri tehnice: unul pentru suprafață și celălalt pentru domeniul aerian. Astfel, acordurile tehnice pentru suprafață și domeniul aerian sunt semnate în prezent de 25 de state membre contribuitoare, inclusiv de Norvegia. În prezent, statele membre contribuitoare elaborează, cu sprijinul AEA, un acord tehnic pentru abordarea domeniului maritim, procedura de semnare urmând să fie lansată la începutul anului 2024.
22. Pentru a sprijini punerea în aplicare a acordurilor tehnice semnate, AEA a elaborat o matrice de monitorizare a punerii în aplicare (*Implementation Monitoring Matrix – IMM*) care permite monitorizarea progreselor înregistrate în punerea în aplicare a diferitelor activități desfășurate în temeiul acordurilor. În plus, o rețea de puncte naționale de contact pentru mobilitatea militară va oferi un feedback valoros din partea statelor membre în vederea unor modificări viitoare. AEA va colabora cu statele membre ale UE în vederea organizării unui exercițiu de simulare teoretică sau a unui atelier care va facilita punerea în aplicare deplină a acordurilor tehnice și, de asemenea, va testa modelul elaborat pentru autorizarea anuală a acordurilor tehnice privind mișcările de suprafață.
23. Pentru a explora posibilitățile de a reuni proiectele PESCO „Mobilitatea militară” și „Rețeaua de centre logistice”, AEA a organizat o primă reuniune cu statele membre coordonatoare la 5 iulie 2023. Pe baza rezultatelor, AEA va investiga în continuare posibilitățile împreună cu statele membre participante. În plus, s-a convenit ca proiectele să asigure participarea încrucișată la reuniunile lor pentru a promova sinergiile și coordonarea.

B. Digitalizarea proceselor logistice

24. Programul anual de lucru pentru 2021 al Fondului european de apărare (FEA) a inclus o propunere de dezvoltare a unui sistem digital pentru schimbul rapid și securizat de informații legate de mobilitatea militară (denumit în continuare SDMMS). Comisia a anunțat ofertantul

¹⁷ Anexa II revizuită la documentul „Military Requirements for Military Mobility within and beyond the EU” (Cerințele militare pentru mobilitatea militară în interiorul și în afara UE) (ST 11373/19) din 27 martie 2023.

¹⁸ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2021/1328 al Comisiei din 10 august 2021 de specificare a cerințelor în materie de infrastructură aplicabile anumitor categorii de acțiuni privind infrastructura cu dublă utilizare în temeiul Regulamentului (UE) 2021/1153 al Parlamentului European și al Consiliului, C/2021/5859, JO L 288, 11.8.2021.

câștigător la 21 iulie 2022: acesta este un consorțiu condus de Estonia, format din întreprinderi din nouă state membre¹⁹ plus Norvegia, care va primi o finanțare de peste 9 milioane EUR pentru dezvoltarea sistemului digital. Acordul de grant a fost semnat la sfârșitul lunii decembrie 2022, iar în ianuarie 2023 a avut loc prima reuniune de lansare. Durata totală a proiectului este de 30 de luni, astfel încât sistemul digital pentru schimbul rapid și securizat de informații legate de mobilitatea militară ar trebui să fie disponibil până la jumătatea anului 2025. Acest sistem digital va facilita schimbul direct și sigur de informații între guvernele participante care solicită și aprobă orice mișcare militară.

25. În primul an, proiectul SDMMMS s-a axat în principal pe crearea unei structuri de lucru și pe integrarea deplină a tuturor părților interesate în proiect. Până la sfârșitul primului an al proiectului, obiectivul este de a conveni asupra tuturor cerințelor funcționale și nefuncționale pentru a stabili obiectivele și planurile detaliate pentru faza de implementare a proiectului. În plus, va fi elaborat planul privind beneficiile operaționale și costurile, pentru a evalua mai bine valorile modificărilor care vor fi introduse în sistem. Toate acestea reprezintă baza importantă pentru dezvoltarea viitoare a întregului sistem.

C. Vamă

26. Împreună cu Comisia și cu statele membre contribuitoare, AEA lucrează la revizuirea „Evaluării nevoilor, a câștigurilor și a riscurilor aferente dezvoltării unui sistem vamal militar (SVM)”, care va constitui baza tuturor eforturilor viitoare. În paralel, Comisia așteaptă primele rezultate tangibile ale proiectului SDMMMS înainte de a începe pregătirea modificărilor legislative la legislația vamală a UE. Modificările legislative vor asigura existența unui cadru juridic pentru utilizarea sistemului de către statele membre și alinierea sistemului la procedurile vamale, astfel cum prevede legislația vamală a UE.

D. Îmbunătățirea logisticii

27. În vederea elaborării unui concept pentru o rețea informatică logistică la nivelul întregii UE care să permită schimbul de date logistice între diverși participanți, în prima jumătate a anului 2023, AEA a prezentat concluziile unui studiu care a cartografiat sistemele informatice logistice naționale și software-ul de planificare a resurselor întreprinderilor (ERP), inclusiv capacitățile naționale de urmărire (*Track&Trace*) și alte aplicații informatice, cum ar fi pachetul NATO de aplicații specializate pentru domeniul logistic (LOGFAS). Concluziile studiului vor servi drept bază pentru un al doilea studiu menit să ofere un concept de creare a unei rețele federalizate de comunicare în materie de logistică.
28. În ceea ce privește utilizarea soluțiilor de fabricație aditivă – cunoscută sub denumirea de imprimare 3D în contextul logisticii militare – proiectul AEA de categoria B „Fabricarea aditivă pentru sprijin logistic” recent lansat urmărește elaborarea și stabilirea de standarde comune în vederea consolidării interoperabilității. În sprijinul acestor activități, AEA a realizat diverse studii care au fost prezentate în cursul anului 2023. În această privință, unul dintre studii a furnizat forțelor armate un ghid juridic în ceea ce privește utilizarea de soluții de fabricație aditivă în diferite scenarii militare.

¹⁹ Bulgaria, Estonia, Germania, Letonia, Lituania, Luxemburg, Polonia, Republica Cehă, România.

IV – REZILIENȚĂ ȘI PREGĂTIRE

A. Capacități de transport strategice

29. În conformitate cu Busola strategică²⁰, statele membre ale UE au convenit să consolideze cooperarea și coordonarea în domeniul aerian prin dezvoltarea capacității de a întreprinde în comun operațiuni de securitate aeriană, inclusiv misiuni de sprijin aerian, salvare și evacuare, supraveghere și ajutor în caz de dezastre. Pentru a facilita utilizarea coordonată a activelor militare aeriene în sprijinul misiunilor și al operațiunilor PSAC, statele membre ale UE intenționează, de asemenea, să consolideze colaborarea și parteneriatul dintre UE și structurile și inițiativele multilaterale din domeniul aerian, cum ar fi Comandamentul european de transport aerian (CETA). În această privință, EUMS și țările participante la CETA²¹ au semnat un acord tehnic (AT) la 28 iunie 2023. Acest AT standardizează procedurile de facilitare a accesului EUMS la serviciile de transport aerian CETA în favoarea misiunilor și operațiunilor militare PSAC ale UE pentru evacuare strategică medicală pe calea aerului și transportul aerian. În situații de urgență, alți actori ai UE, de exemplu Capacitatea civilă de planificare și conducere pentru misiunile PSAC civile și Centrul de răspuns pentru situații de urgență în caz de criză consulară, ar putea beneficia, de asemenea, de pe urma acestor proceduri. Cele șapte state CETA au pus la dispoziția EUMS, în mod gratuit și voluntar, ore de zbor echivalente (*Equivalent Flying Hours – EFH*), pentru a testa aceste proceduri timp de un an.

Cooperarea dintre EUMS și CETA va servi drept prim pas pentru o cooperare mai strânsă între cele două entități. În plus, acest AT poate fi un model pentru alte proiecte și inițiative, cum ar fi facilitarea implementării pentru Capacitatea de desfășurare rapidă a UE²².

30. În cadrul AEA, au continuat lucrările pentru dezvoltarea capacităților necesare de transport maritim și aerian, în conformitate cu Raportul referitor la procesul anual coordonat de revizuire privind apărarea din 2020 și în asociere cu proiectele PESCO relevante. În cadrul Proiectului privind Viitorul transport tactic de încărcătură de dimensiune medie, va fi elaborat un document de orientare privind dezvoltarea industrială, precum și un studiu care urmează să fie finanțat în cadrul programului de lucru pentru 2022 al Fondului european de apărare. În cadrul proiectului „Transport aerian strategic pentru mărfurile agabaritice”, sunt dezvoltate cerințele comune la nivel înalt, fiind deschisă în același timp pentru propuneri de proiecte cererea de oferte privind realizarea unui studiu în acest domeniu în cadrul programului de lucru pentru 2023 al Fondului european de apărare. Proiectul denumit „Elicopter mediu de generație următoare” a fost lansat în iunie 2023 și colectează în prezent contribuțiile statelor membre pentru planurile lor viitoare privind elicopterele, atât în ceea ce privește modernizarea flotelor existente, cât și dezvoltarea de platforme noi.

31. În ceea ce privește nevoia militară de transport feroviar specializat, un efort de colaborare între statele membre ale UE, Comisie și AEA a condus la includerea unor dispoziții în Propunerea de regulament privind utilizarea capacităților de infrastructură feroviară²³ care va permite tratarea cu prioritate a mișcărilor militare în anumite condiții. În plus, AEA va lansa în curând un studiu privind capacitatea feroviară a UE pentru a oferi o imagine de ansamblu a capacității existente a activelor feroviare naționale și comerciale utilizate de armată, cu scopul de a defini posibile

²⁰ O Busolă strategică pentru securitate și apărare – Pentru o Uniune Europeană care își protejează cetățenii, valorile și interesele și contribuie la pacea și securitatea internațională, ST 7371/22, 21 martie 2022.

²¹ BE, DE, ES, FR, IT, LU și NL.

²² UE dezvoltă Capacitatea de desfășurare rapidă (EU RDC), care cuprinde până la 5 000 de militari. EU RDC va fi un instrument militar solid, flexibil și scalabil, care se va adăuga la setul amplu de instrumente al UE pentru gestionarea crizelor.

²³ Propunere de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind utilizarea capacităților de infrastructură feroviară în spațiul feroviar unic european, de modificare a Directivei 2012/34/UE și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 913/2010 [COM(2023) 443 final].

cerințe pentru activele specializate de transport feroviar și infrastructura feroviară pentru uz militar.

B. Protecția împotriva riscurilor de securitate

32. În urma solicitării Consiliului²⁴, Comisia, Grupul de cooperare pentru rețele și sisteme informatice (NIS) și SEAE elaborează scenarii de risc în materie de securitate cibernetică. Accentul inițial este pus pe sectorul telecomunicațiilor și al energiei electrice. Cu toate acestea, în viitoarele ediții ale exercițiului, vor fi evaluate și alte sectoare critice, cum ar fi transporturile. Este necesară o rețea rezilientă și solidă de schimb de date, cu un nivel ridicat de securitate cibernetică, pentru a sprijini schimbul eficient de date digitale între părțile interesate și operatorii civili și militari relevanți. O astfel de rețea ar putea mobiliza infrastructura UE, cum ar fi Programul Uniunii privind conectivitatea securizată (IRIS²).
33. În ianuarie 2023, a intrat în vigoare Directiva privind reziliența entităților critice (CER)²⁵. Deși apărarea nu intră în domeniul său de aplicare, aceasta va spori reziliența fizică a entităților care operează infrastructuri critice în 11 sectoare, inclusiv transportul rutier, feroviar, aerian și maritim. Prin urmare, directiva contribuie la asigurarea furnizării de servicii esențiale în sectorul transporturilor, necesare și pentru mobilitatea militară. Un pilon esențial al noului cadru CER este Grupul privind reziliența entităților critice, în cadrul căruia experții din statele membre și serviciile Comisiei discută, printre altele, despre amenințările la adresa infrastructurii critice. Ca răspuns la amenințarea sporită de sabotaj în legătură cu războiul Rusiei împotriva Ucrainei, în decembrie 2022, Consiliul a adoptat, de asemenea, o recomandare privind o abordare coordonată în vederea consolidării rezilienței infrastructurii critice²⁶. Transporturile au fost identificate ca fiind unul dintre cele patru sectoare-cheie vizate de recomandare.
34. În iunie 2023, AEA și serviciile relevante ale Comisiei au prezentat rezultatele unui studiu de cercetare care evaluează impactul schimbărilor climatice asupra infrastructurii energetice critice din domeniul apărării²⁷, inclusiv asupra transporturilor. În contextul Forumului consultativ pentru energie durabilă în sectorul apărării și securității, au continuat lucrările pentru a explora modalitățile de creștere a gradului de utilizare a surselor regenerabile de energie în sectorul transporturilor, inclusiv, de exemplu, prin analizarea cerințelor militare în ceea ce privește soluțiile bazate pe hidrogen pentru vehicule militare grele logistice și infrastructurile aferente. În plus, în mai 2023, AEA și serviciile relevante ale Comisiei au organizat un exercițiu de simulare teoretică pentru a evalua impactul schimbărilor climatice și al tranziției către energia verde asupra rezilienței și securității energetice a infrastructurii energetice critice din domeniul apărării, inclusiv a infrastructurii de transport militar și a capacităților statelor membre.
35. AEA a subliniat în permanență necesitatea unei rețele reziliente și solide de schimb de date, cu un nivel ridicat de securitate cibernetică, care să sprijine schimbul eficient de date digitale între părțile interesate și operatorii civili și militari relevanți.

²⁴ Concluziile Consiliului privind dezvoltarea poziției cibernetice a Uniunii Europene; ST09364/22, 23 mai 2022.

²⁵ Directiva (UE) 2022/2557 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 privind reziliența entităților critice.

²⁶ Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind o abordare coordonată la nivelul Uniunii în vederea consolidării rezilienței infrastructurii critice.

²⁷ <https://eda.europa.eu/publications-and-data/impacts-of-climate-change-on-defence-related-critical-energy-infrastructure>.

36. În conformitate cu Comunicarea comună intitulată „O nouă perspectivă asupra legăturii dintre climă și securitate”, adoptată în iunie 2023²⁸, SEAE, serviciile Comisiei și AEA vor analiza modalități de reducere a dependenței de combustibilii fosili în transportul militar prin promovarea adoptării surselor regenerabile de energie și a tehnologiilor conexe.

V – PARTENERIATE

A. UE-NATO

37. Cea de a treia declarație comună UE-NATO, semnată la 10 ianuarie 2023 la Bruxelles²⁹, confirmă rezultatele obținute de UE și NATO în ceea ce privește mobilitatea militară. Dialogul structurat UE-NATO continuă să se întrunească periodic pentru a-i reuni pe toți membrii relevanți ai personalului celor două organizații. Acesta s-a dovedit a fi un cadru eficace pentru prezentarea noului plan de acțiune al UE și pentru discutarea domeniilor relevante de cooperare viitoare, în vederea asigurării coerenței și a consolidării reciproce. Au avut loc schimburi aprofundate la nivel de experți, în special cu accent pe reziliența cibernetică și pe infrastructura de transport, permițând fiecărei părți să-și înțeleagă mai bine prioritățile. În plus, reprezentanții NATO au participat la primul eveniment anual privind mobilitatea militară din iunie 2023, iar Comandamentul de activare a sprijinului comun al NATO participă la reuniunile relevante ale proiectului PESCO privind mobilitatea militară în mod informal.
38. Participarea aliaților NATO din afara UE la proiectele PESCO relevante continuă să ofere valoare adăugată, inclusiv din perspectivă transatlantică și UE-NATO. Pe lângă Statele Unite, Canada și Norvegia, Consiliul a autorizat invitarea Regatului Unit pentru a participa la proiectul PESCO „Mobilitatea militară” în noiembrie 2022. Încheierea acordului administrativ cu proiectul se află în etapa finală. În plus, în martie 2023, Consiliul a convenit să invite Canada să se alăture centrelor logistice ale rețelei de proiecte PESCO. Acordul administrativ pentru participarea Canadei se află, de asemenea, în etapa finală a acordului. Reprezentanții acestor parteneri au fost deja invitați să participe la reuniunile proiectelor respective până la finalizarea acordurilor juridice.
39. În ianuarie 2023, președinta Comisiei Europene și secretarul general al NATO au anunțat instituirea unui grup operativ UE-NATO dedicat rezilienței infrastructurii critice. La 29 iunie 2023, grupul operativ UE-NATO privind reziliența infrastructurii critice a prezentat un raport de evaluare care prezintă provocările actuale în materie de securitate și recomandări pentru consolidarea rezilienței infrastructurii critice. Acesta include transporturile în cele patru sectoare-cheie (alături de sectorul energetic, cel digital și cel spațial) cu privire la care cooperarea ar trebui consolidată și face trimitere la dialogul structurat privind mobilitatea militară. Raportul recomandă în mod specific o cooperare consolidată în ceea ce privește infrastructura de transport pentru a ține seama de greutatea, dimensiunea sau amploarea transportului militar.

B. Stabilirea de legături cu alți parteneri

40. Ca parte a procesului de revizuire a rețelelor transeuropene de transport, menționat mai sus, propunerea modificată extinde coridoarele europene de transport (în actualul regulament, denumite „coridoare ale rețelei centrale”) la Ucraina și Moldova. Extinderea coridoarelor se bazează pe alte eforturi ale Uniunii de consolidare a conectivității transporturilor acestor țări cu

²⁸ Comunicarea comună către Parlamentul European și Consiliu: O nouă perspectivă asupra legăturii dintre climă și securitate – Abordarea impactului schimbărilor climatice și al degradării mediului asupra păcii, securității și apărării [JOIN(2023) 19 final].

²⁹ <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>.

UE, cum ar fi inițiativa privind culoarele de solidaritate, lansată de Comisie în mai 2022, pentru a ajuta Ucraina să își mențină deschise rutele comerciale în urma blocadei Rusiei asupra porturilor ucrainene.

VI – CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

41. La un an de la lansarea Planului de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0, au fost lansate acțiuni relevante în cele patru domenii prioritare principale, demonstrând progrese continue și reflectând o înțelegere comună a necesității de a se acționa urgent în contextul deteriorării contextului de securitate. Pentru atingerea obiectivului comun al unei rețele funcționale de mobilitate militară, toate părțile interesate relevante sunt invitate să își continue acțiunile ca parte a unei abordări coordonate la nivelul întregii administrații. Un angajament actualizat și consolidat privind mobilitatea militară din partea statelor membre, în cazul în care Consiliul decide astfel, ar contribui și mai mult la realizarea acestui obiectiv, pe baza activității proiectelor PESCO relevante din cadrul domeniului de aplicare mai larg al Planului de acțiune vizând mobilitatea militară 2.0.
42. Următorul raport intermediar va fi prezentat de Înaltul Reprezentant și de Comisie până la sfârșitul lunii noiembrie 2024.